

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

11. Paradigma 5. Amplificationis per Inductionem & per Exemplum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

intenso dolore Confessario exponam, quæ hæcenus fateri erubui. Hodie ordiar præterita delicta castigare, nec deinceps castigatione simili digna committere, &c. Vale pestilens societas, &c. Illa occasio procul imposterum sit à me, &c. Ædes illæ perniciosæ non ampliùs me hospitem & hostem Dei videbunt, &c. Qui nunc fideliter ita decernunt, & decreta exequuntur, *Tunc videbunt* Judicem placatum, rectas suas iniquitates, remissa scelera, &c.

CAPUT XI.

*Paradigma V. Amplificationis
per Inductionem, & per
Exemplum.*

Per Inductionem. Festo S. Francisci Xaverii in illud: *Similem illum fecit in gloria* Argumen-
tum per In-
ductionem.
Sanctorum. Eccl. 45. v. 2.

Argumentum orationis. *S. Franc. Xaverius est aliquo modo omnis Sanctus.*

I. *Prima designatio hujus orationis, cujus primaria argumentatio est hæc Inductio: S. Franc. Xav. est Angelus, Præcursor Domini, Patriarcha, Propheta, apostolus, Martyr, Confessor, Virgo: Ergo est aliquo modo omnis Sanctus, seu habet à Deo simile quid in gloria omnium Sanctorum.*

II. *Exordium peti potest à depulsione invidiæ,*

328 LIB. VI. DE EXERCITIO
vidiæ, quòd laudando hic Sanctus æquipa-
retur gloriæ aliorum Sanctorum, & afferri
causa, cur hujus laus ipsorum gloriæ nihil
deroget, &c. *Propositio & Divisio* indicata est
in prima parte allegatæ Inductionis.

III. *Confirmatio* constat expositione singu-
larum partium Divisionis, quæ cum mul-
tæ sint, prolixam dilatationem non admit-
tunt. Aliquam singularum explicationem
breviter hîc addo. Fuit I. *Angelus*, sive ha-
buit aliquid in gloria Angelis simile, quo-
rum summus honor est, quòd sint Dei Mi-
nistri, & in rebus magnis Legati, quemad-
modum nomen ipsorum indicat, Custodes
item hominum & Provinciarum, &c. Po-
tèstque S. Xaverio eleganter applicari illud
Isaiæ 18. 2. *Qui mittit in mare Legatos, & in va-
sis papyri super aquas. Ite Angeli veloces ad gentem
convulsam & dilaceratam, ad populum terribilem,
post quem non est alius, ad gentem expectantem &
conculcatam, cujus diripuerunt flumina terram e-
jus.* In hac porrò parte, uti & in sequenti-
bus, opportunè adducenda sunt selectiora
exempla ex ipsius vita, rei tali convenientia,
2. *Præcursor Domini.* *Prædicatores enim suos Domi-
nus sequitur; quia prædicatio prævenit, & tunc
ad mentis nostræ habitaculum Dominus venit, quan-
do verba exhortationis præcurrunt, atq; per hoc ve-
ritas in mente suscipitur.* Hinc namq; eisdem præ-
dicateribus Isaias dicit: *Parate viam Domini, re-
ctas facite semitas Dei nostri.* S. Greg. Homil. 17, in
Evang.

Evang. Quæ ultima verba Isaiæ Ecclesia Præcursori Domini tribuit. 3. *Patriarcha.* Fuit enim sicut Abraham *Pater multarum Gentium.* Recenseri potest, quàm multarum. Harum Pater fuit tantò melior, quantò præstat esse verè Patrem animarum, quàm corporum, &c. 4. *Propheta.* In hac parte offertur occasio de ipsius spiritu prophetico loquendi. 5. *Apostolus* Indiarum, quem titulum Ecclesia ipsi tribuit. Possunt hîc recenseri labores ipsius apostolici, & ex vita ipsius ostendi, quomodo dicere de se potuerit, quod *S. Paulus 2. Corinth. II. à v. 23. Ministri Christi sunt, &c. usq; ad v. 30.* 6. *Martyr,* non solùm ardentissimo desiderio, sed quia planè fuit *In mortibus frequenter. Ibid.* Tum etiam propter difficillimos labores & carnis mortificationem habuit perpetuum Martyrium. *Genus Martyrii est spiritu facta carnis mortificare, illo nimirum, quo membra caduntur ferro, horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius. S. Bern. serm. 30. in Cant. &c.* 7. *Confessor.* Res est extra dubium. Inter alia dici potest, quòd de die fuerit Apostolus, de nocte Anachoreta, cùm majorem ejus partem orationi impenderit. Circa quam partem plura dicenda suppeditant ipsius acta. Servire etiam quædam possunt ex *LECTIONIB. III. Nocturni de Comun. Conf. non Pontif. Sint lumbi.* 8. *Virgo.* Referri hîc potest, quod Auctor vitæ de ipsius integritate etiam inter pericula recenset. Somnium illud, in quo

quo

quo obscenæ imagini usque ad sanguinem restitit. Media, quæ ad servandam virginitatem adhibuit, putà edomationem insonantis corporis, &c.

IV. *Epilogus* fit ex conclusione dictæ Inductionis, aut ex iis, quæ exposui, cum supra de modo faciendi Epilogos agerem. Si cui ista divisio in 8. partes modum excedere videatur, quædam possunt leviùs tangi, quasi à prætereunte. Dilatationem majorem non adjungo, cum ex his non sit difficilis.

Argumen-
tum aliud per
Exemplum.

Paradigma Amplificationis per *Exemplum* est in sequente oratione pro eodem Festo in illa verba: *Vir ille magnus inter omnes Orientales. Jobi 1. v. 3.*

Argumentum orationis: *S. Franciscum Xav. facta in Oriente majorem reddiderunt Orientalibus in S. Scriptura laudatissimis.*

V. *Prima Designatio hujus orationis.* Tota fundatur hac primaria Argumentatione per *Exemplum*: *Inter Orientales in SS. Litteris laudatissimi fuerunt Abraham & Job, quos S. Xaverius factis in Oriente superavit. Igitur major fuit Orientalibus in S. Scriptura laudatissimis. Exordium.* Magnus quidem fuit Xaverius jam in Europa, sed factis in Orientali India magnitudinem suam ita auxit, ut *Propositio* celebratissimos in SS. Litteris ex Orientalibus superârît, *Divisio* Abrahamum scilicet ac Jobum. *Confirmatio* & utriusque partis *Argumentatio per Exemplum* consistit in comparatione factorum cum

cum factis. *Epilogus* sumitur ex Conclusionem Argumentationis primariæ. Hoc modo.

VI. *Exordium* S. Indiarum Apostolus Xaverius, cujus hodie, &c. jam quidem magnus fuit in Europa. Magnus Natalibus, utpote ex Regum Navarræorum stirpe oriundus; Magnus Philosophiæ & Theologiæ scientiis, quarum illam juvenis Parisiis cum laude prælegit, ex hac verò Lauream adeptus est; magnus laboribus apostolicis per Italiam, Galliam, Lusitaniam obitis; magnus virtutibus, quæ S. Ignatio pares visæ sunt tam difficili missioni ad barbaros Indos sustinendæ. Hanc tamen laudem magnitudinis incomparabili incremento auxit decennialibus in Orientali India laboribus, quibus ad eam prærogativam gloriæ pervenit, ut potiore jure ipsi conveniat initio adductum Jobi elogium: *Vir ille magnus inter omnes Orientales*. Vel, ut Pagninus legit: *Major inter omnes Orientales*, vel ut Hebr. & Chald. *Præ omnibus, super omnes*. Quinam verò hi magni Orientales? Num Reges & populi Orientales, quos convertit? An viri illi apostolici, Barzæi, Criminales, Sylveriæ, & alii, quos instruxit & direxit? Tametsi istud ad non vulgarem ipsius laudem asserere possem, tamen in sola S. Scriptura me detineo. Atque ut propositum meum aperiam, affirmo: *Propositio*. Xaverium suis in Oriente laboribus majorem effectum, quàm illos

illos

illos, quibus magnus Hussitarum princeps Jobus præfertur à S. Spiritu, imò quàm Jobum ipsum. Ex quo, ut videbimus, singularis S. Francisci gloria elucebit. *Partitio per præteritionem ad duo capita contrahitur.* Nimirum ex habitantibus ad orientalem plagam plures magni in SS. Litteris recensentur, uti Nemrod, Abraham, Isaac, Jacob, Loth, David, Salomon, Tres Magi stellâ evocati ad Christum natum, & alii, quos omnes producere, & quomodo à S. Xaverio magnitudine superati sint, monstrare, nimis longum foret. Itaque Jobum, à SS. Pagine prælatum omnibus, & ex cæteris, quibus præfertur, solum Abrahamum, velut reliquorum facilè principem, considerandum sumo. Quos si superâsse Xaverium demonstravero, facilè de reliquis conjectura fieri, & statui poterit, quòd Magnus Indiarum Apostolus fuerit *Vir ille magnus præ omnibus Orientalibus.*

VII. *Confirmatio.* Pars I. Partitionis. Age, ab Abrahamo ordiamur, &c. *Magnus planè vir Abraham, & multarum virtutum clarus insignibus, majòrque ambitioso mendacio simplex veritatis fides. S. Ambr. L. I. de Abrah. c. 2.* Fuit autem magnus coram Deo, quæ sola magnitudo meretur æstimari, 1. Obedientiâ in rebus difficilibus: *Egredere de terra tua, &c. Gen. 12.* 2. Fiduciâ in Deum. *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad justitiam. Gen. 15.*

6. 3. Voluit jussu Dei filium suum Isaac immolare. 4. Charitatem ostendit Loth, nepotem ex fratre, de captivitate liberando. *Gen.* 14. Hospitalitatem, tres Angelos, peregrinorum specie transeuntes, invitando. Pro Sodomitis intercedendo. *Gen.* 18. 5. Deus sapius ipsi apparens promittit, ex ipsius stirpe nasciturum Christum. *Gen.* 22. 6. Mutato nomine vocatur Abraham, id est *Pater multarum gentium*. *Gen.* 17. 5. Quid simile, necdum majus, in Xaverio? Verum ista, ut magna sint, necdum me à proposito remorent, &c. *Hic ex vita S. Xaverii enumeratis modò 6. partibus virtutes opponantur.* Ut 1. Jussus est ab obedientia non tantum exire è patria, sed ex omni Europa, id est, ab hominibus transire ad Indos barbaros, præter formam hominis vix aliquid de homine habentes: deserere amantissimum sibi S. Ignatium & reliquos socios, &c. Quantæ ibidem ærumnæ ipsum expectabant! NN. Fiat earum enumeratio, &c. 2. Quantâ fuit Fiduciâ in Deum, qui nullo instructus viatico, nullis remediis contra venena Mauritaniae, &c. 3. At ubi par aliquid immolationi Isaaci? *Melior est obedientia, quàm victima. 1. Reg. 15. 22. Per victimas enim aliena caro; per obedientiam voluntas propria mactatur. S. Greg. L. 35. Moral. c. 10.* Quæ pars hominis ut nobilior est, ita sacrificium, per eam factum, pluris faciendum est, quàm quodvis aliud. In Abrahamo voluntas acceptata

ceptata est pro opere, in Xaverio opus ipsum exigebatur & secutum est, & quidem in rebus durissimis NN. enumeratio. 4. Quanta Charitas! Liberavit non tantum unum, sed innumeros è captivitate dæmonis. Non angelos personatos, sed homines excepit in vastissimo suo & charitate plenissimo corde. Et homines illos quales! &c. Abraham pro Pentapolitis intercedendo nihil demum effecit. Contrà quàm efficax intercessio Xaverii & cura pro peccatoribus, ne ardeant! &c. 5. Eidem non tam promissum, sed videre datum, ut Christus nasceretur ex semine Evangelii, quod sparsit, & nasceretur, non semel tantum, sed in tot millenorum hominum cordibus, quos convertit. 6. Itaque si Abraham Pater *multarum gentium*, Xaverius fuit *innumerarum*. Nam in Christo Jesu per Evangelium ego vos genui. 1. Cor. 4. 15. Peccatoribus conversis dicere potuit: *Filioli, quos iterum parcurio, donec formetur Christus in vobis.* Gal. 4. 19. Recenseri hîc potest numerus baptizatorum. Horum omnium tantò melior fuit Pater, quantò præstantius est Patrem esse animarum, quàm corporum, & quantò animabus curam plùs quàm paternam impendit NN. &c.

VIII. *Pars altera Partitionis.* Sed major omnibus Orientalibus, adeoque & Abrahamo, Job prædicatur. *Vir ille magnus præ omnibus Orientalibus.* In quæ verba Glossa Lyrani ait:

Major

Major opibus, samâ propter bonitatem suam, ac virtutem, ac dignitatem. Quod opes concernit, testatur scriptura ipsum habuisse 70000. ovium, 3000. camelorum, 500. juga boum, 500. asinas, & familiam multam nimis. *Iob. 1.* Postquam verò hæc Deo ipsum probante perdidit: *Addidit Deus omnia, quæcunq; fuerant Iob, duplicia. Iobi 42. 10.* Virtus ipsius enituit in adversitatibus, quibus Deus *Tanquam aurum in fornace probavit illum. Sap. 3. 6. Quoniam in igne probatur aurum, & argentum, homines verò receptibiles in camino humiliationis. Eccli. 2. 5.* Spiritus Sanctus tribuit ipsi hoc elogium: *Vir simplex, & rectus, ac timens Deum. Iob. 1.* Vocatur *Sanctus & Beatus. Tob. 2.* Fuit quidem S. Xaver. materialibus divitiis spoliatissimus (dici hîc aliqua possunt de ipsius paupertate voluntaria) nihilominus tamen Jobo longè locupletior. Non habuit tantum 70000. ovium, sed longè ultra millionem, quas vel recens baptizatas in ovile Christi induxit, vel ab illo aberrantes per pœnitentiam reduxit. Nec defuerunt ipsi Cameli, superbi & divites scelerati, aut alia mole peccatorum velut gibbo gravati, quos per angustam cæli portam fecit intrare. Asini rudissimi, Indi, quos erudivit, &c. & peccatores, de quibus Psaltes: *Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Psal. 31. 9.* Job sua perdidit; Xaverius nunquam, qui dicere potuit: *Pater, quos dedisti mihi, non perdidisti ex eis*

eis

eu quemquam. Ioan. 18. 9. Et tamen pro tur-
 mis cælo inductis recepit jam in hac vita
 non solum duplicia, sed centuplicia in con-
 solationibus NN. fructu laborum NN. gra-
 tia miraculorū, &c; in altera verò vita insu-
 per gloriam centuplicatam &c. Quanta fuit
 fama bonitatis & virtutis Xaverii! quam
 nec hostes possunt dissimulare. Job suas pos-
 sessiones perdidit; Xaverius ultro rejecit.
 De illo præceptum est diabolo: *Veruntamen a-*
nimam ipsius (vitam scilicet) serva. Job. 1. Hic
 dicere potuit: *Quotidie morior. 1 Cor. 15.* quia,
 &c. Ubi Job in mediis tribulationibus
 plures desideravit, sicut Xaverius? *Amplius*
Domine, amplius. Ubi Job prosperitati mo-
 dum poni petiit, sicut Xaverius? *Satis est Do-*
mine. Ille testâ saniam radebat; iste aliena ul-
 cera exfuxit; sed multò graviora anima-
 rum curavit. An ulla comparatio dolorum
 Jobi cum ærumnis Xaverii in itineribus,
 naufragiis, &c. Denique & ipse fuit *simpli-*
cissimus, sine dolo, fictione, honoris ambi-
 tu, &c. Imò contraria facta ostendantur ex
 vita. *Rectissimus* in operum intentione, in a-
 ctionibus, &c. ad unum Deum tendens &c.
 Similis illis mysteriosis animalibus *Ezech. 1.*
v. 12 &c. Timens Deum, quod solum medium
 erat se servandi semper illæsum, imò in-
 dies crescendi in perfectione inter tot illicia
 peccandi, occupationes, &c. Aut potius, si
 mavultis, Deum non tam timuit, quam in-
 ten-

tenfiffimè amavit. *Timor non est in Charitate, sed perfecta Caritas foras mittit timorem. I. Joan. 4.*

IX. *Epilogus* ex conclusione argumentationis primariæ. Addi potest pro fine, quòd qui in vita tam magnus fuit laboribus, virtutibus, meritis, &c; paræ magnitudinis merita, gloriam, & potentiam habeat nunc apud Deum, &c; Quæ amplificari possunt, ad excitandum Affectum Spei per ipsius intercessionem gratias obtinendi; vel Æmulationis; vel alterius.

CAPUT XII.

Paradigma VI. primariæ Argumentationis per Soriten.

In illa verba Evangelii Feriæ II. post Pascha: *Surgentes eâdem horâ regressi sunt in Jerusalem. Luc. 24. v. 33.*

Argumentum orationis. *Qui non maturè deserit peccatum, quodammodo necessariò perit.*

I. **P**rima designatio hujus orationis. Summam totius complectitur hæc argumentatio principalis: *Qui non maturè deserit peccatum, contrahit consuetudinem peccandi. Qui contraxit consuetudinem peccandi, habet aliquam speciem necessitatis peccandi. Qui habet aliquam speciem necessitatis peccandi, quodammodo necessariò perit. Igitur qui non maturè deserit peccatum, quodammodo necessariò perit. Exordium. Sicut isti duo*

Y disci-